

WYDZIAŁ NAUK SPOŁECZNYCH

Uchwała nr 01/04/PROF/2019
Rady Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego
z dnia 4 kwietnia 2019 r.

w sprawie
poparcia wniosku o nadanie
dr hab. Eugenii Smyrnovej-Trybulskiej
tytułu profesora w dziedzinie NAUK SPOŁECZNYCH

§ 1

Rada Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego, działając na podstawie art. 27 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. *o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789) oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. *w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora*,

po zapoznaniu się z uchwałą Zespołu ds. przygotowania projektów uchwał w sprawie czynności w postępowaniu o nadanie tytułu profesora oraz recenzjami dorobku naukowego dr hab. Eugenii Smyrnovej-Trybulskiej nadesłanymi przez: prof. dr. hab. Marię Czerepaniak-Walczak, prof. dr. hab. Stanisława Juszczaka, prof. dr. hab. Krzysztofa Konarzewskiego, prof. dr. hab. Stefana M. Kwiatkowskiego oraz prof. dr. hab. Stefana Mieszalskiego,

podjęła uchwałę o **odmowie poparcia wniosku o nadanie** dr hab. Eugenii Smyrnovej-Trybulskiej tytułu profesora w dziedzinie NAUK SPOŁECZNYCH.

§ 2

Wyniki głosowania w sprawie poparcia wniosku o nadania dr hab. Eugenii Smyrnovej-Trybulskiej tytułu profesora w dziedzinie NAUK SPOŁECZNYCH (głosowanie tajne):

Za: 3
Przeciw: 36
Wstrzymało się: 12
Liczba obecnych: 52
Liczba uprawnionych do głosowania: 78
Liczba oddanych głosów: 51

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

DR I E K A N
Wydziału Nauk Społecznych
dr hab. Andrzej Dmochowski
profesor nadzwyczajny

Uzasadnienie

Dr hab. Eugenia Smyrnova-Trybulska ukończyła studia na kierunku matematyki – specjalność nauczyciel matematyki, informatyki i techniki obliczeniowej w Chersońskim Państwowym Instytucie Pedagogicznym na Ukrainie. Stopień kandydata nauk pedagogicznych uzyskała w 1997 roku w Ukraińskim Państwowym Uniwersytecie Pedagogicznym. W roku 2008, na podstawie rozprawy pt. „Teoretyczno-metodyczne podstawy formowania informatycznych kompetencji nauczycieli przedmiotów przyrodniczo – matematycznych w zakresie kształcenia na odległość”, uzyskała stopień doktora nauk pedagogicznych z zakresu teorii i metodyki nauczania (informatyki). W roku 2009, w wyniku nostryfikacji na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego, dyplom ten stał się podstawą uzyskania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika.

Do roku 2000 dr hab. Eugenia Smyrnova-Trybulska pracowała w Chersońskim Państwowym Uniwersytecie Pedagogicznym, a następnie została zatrudniona na Uniwersytecie Śląskim na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie, na stanowisku profesora nadzwyczajnego. Pełni też funkcję kierownika Zakładu Edukacji Humanistycznej i Nauk Pomocniczych Pedagogiki.

W początkowym okresie swej kariery naukowej dr hab. E. Smyrnova-Trybulska realizowała badania skupione na problematyce podnoszenia efektywności nauczania matematyki wspomaganej komputerem oraz na kształceniu nauczycieli w zakresie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w edukacji. Tak zarysowane pola badawcze Kandydatka systematycznie poszerzała w toku współpracy z naukowcami z Uniwersytetu im. M.P. Dragomanowa w Kijowie. Uzyskane wyniki badań, m.in. w toku sześcioletniego eksperymentu pedagogicznego, znalazły odzwierciedlenie w treści rozprawy doktorskiej, a także kolejnych publikacjach.

Po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego dr hab. E. Smyrnova-Trybulska realizowała badania skupione m.in. na kształtowaniu współczesnych, globalnych kompetencji uczących się w warunkach cyfryzacji, mobilności oraz umiędzynarodowienia edukacji, projektowaniu informacyjno-edukacyjnej przestrzeni (e-przestrzeni) z wykorzystaniem najnowszych systemów zarządzania uczeniem się.

Po zatrudnieniu w Katedrze Informatyki Instytutu Pedagogiki na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie Kandydatka kontynuowała tę problematykę badań. Rezultaty podejmowanych działań badawczych, organizacyjnych oraz praktyczno-popularyzatorskich znalazły odzwierciedlenie w jej dorobku publikacyjnym. Trzeba podkreślić, co eksponują recenzenci dorobku Kandydatki, że od strony ilościowej jest on niezwykle bogaty. Wysokie oceny czterech recenzentów zyskała działalność Kandydatki związana z realizacją zespołowych projektów edukacyjnych i naukowo-badawczych, na które dr hab. Eugenia Smyrnova-Trybulska efektywnie pozyskiwała fundusze. Sama również uczestniczyła w licznych międzynarodowych projektach badawczych i zagranicznych stażach.

Za czterema recenzentami trzeba podkreślić zarówno duże umiejętności Kandydatki w zakresie kierowania zespołami i projektami edukacyjnymi i naukowo-badawczymi, jak i pozyskiwania funduszy na ich realizację zarówno z funduszy Unii Europejskiej, jak i Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Bardzo pozytywnie zostały też ocenione przez recenzentów jej osiągnięcia dydaktyczne, wdrożeniowe, popularyzatorskie i organizacyjne. Dr hab. E. Smyrnova-Trybulska wypromowała też 2 doktorów.

Jak już wspomniano, dr hab. Eugenia Smyrnova-Trybulska legitymuje się obfitym dorobkiem publikacyjnym: po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego opublikowała 149 prac, w tym 12 monografii i skryptów (1 autorską, 2 współautorskie), 37 artykułów w języku angielskim w czasopiśmie punktowanych, zamieszczonych na listach: A (4 teksty), B (9 tekstów), C (9 tekstów) MNiSzW, 72 rozdziały w pracach zbiorowych, 14 artykułów

o charakterze popularnonaukowym i 14 innych, drobnych tekstów. Komunikaty ze swoich badań Kandydatka publikowała w większości w języku angielskim i j. polskim, ale także rosyjskim i ukraińskim. Niektóre monografie autorstwa Kandydatki opublikowane zostały przez prestiżowe wydawnictwa międzynarodowe. Znaczącą formą aktywności naukowej Kandydatki były wystąpienia z referatami na licznych konferencjach naukowych krajowych i międzynarodowych. Dr hab. Eugenia Smyrnova-Trybulska jest także redaktorem naczelnym czasopisma naukowego wydawanego w języku angielskim., publikującego teksty poświęcone problematyce e-learningu. Ponadto Kandydatka zrealizowała 10 projektów badawczych, w tym międzynarodowy projekt unijny.

Za swe publikacje z lat 2009 – 2018 Kandydatka uzyskała 839 punktów. Satisfakcjonująca jest także liczba cytowań i przywołań prac Kandydatki (Scopus – 94, Index Hirsza 8).

Niestety, obok wskazanych przez recenzentów walorów, dorobek naukowy dr hab. Eugenii Smyrnovej-Trybulskiej ujawnia też liczne słabości i uchybienia teoretyczne i metodologiczne, które zgodnie i jednoznacznie podkreślają wszyscy recenzenci, a które zadecydowały o pięciu negatywnych konkluzjach.

Prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak, odnosząc się do głównej książki nadesłanej do oceny „Technologie informacyjno-komunikacyjne i e-learning we współczesnej edukacji” (Katowice 2018), docenia podjęcie ważnych społecznie zagadnień (s. 5), jednak podkreśla nieuporządkowanie treści, brak teorii wyjaśniającej działania edukacyjne, niekonsekwencję teoretyczną Autorki i zaburzoną logikę wyводу. Jak pisze: „To nieuporządkowanie skutkuje mozaikowością przywoływanych definicji i zakresów znaczeniowych, przeplataniem formalnych dokumentów, administracyjnych aktów i rozporządzeń (...) oraz powtarzaniem (dosłownym) fragmentów tekstu monografii” (s. 3). Na poziomie teoretyczno-metodologicznym brakuje, zdaniem Recenzentki, osadzenia podstawowej kategorii w przywoływanych bez dokonania konsekwentnego wyboru koncepcjach oraz jej operacjonalizacji.

Prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak krytycznie też ocenia wykorzystywanie w całej pracy naukowej Kandydatki głównie badań sondażowych. Poważny niepokój Recenzentki budzą liczne dosłowne powtórzenia całych fragmentów tekstów już raz opublikowanych Autorki, czyli – jak pisze w swojej ocenie – „użycie tego samego tekstu jako odrębnego fragmentu dorobku” (s. 5), nawet wówczas, gdy pierwotny tekst był współautorski.

Natomiast w recenzji prof. dr hab. M. Czerepaniak-Walczak znajdujemy pozytywną ocenę publikacji zrealizowanych w ramach międzynarodowego projektu IRNet, wskazanych tu jako oryginalne i wnoszące nowe elementy do wiedzy o cyfrowym środowisku edukacyjnym (s. 6). Recenzentka formułuje nawet sugestię, że jeśliby na tej części dorobku Kandydatka poprzestała, mógłby on być podstawą pozytywnego rozpatrzenia wniosku o nadanie tytułu profesora, gdyby nie fakt „wskazanych praktyk wykorzystywania tych samych tekstów” (s. 6).

Bardzo wysoko Recenzentka ocenia koordynowanie prac w międzynarodowym projekcie IRNet. Pozytywnie też odnosi się do odbytych zagranicznych staży naukowych oraz zaangażowania Kandydatki w organizację krajowych i zagranicznych konferencji, a także do jej działań dydaktycznych, które określa jako „niekwestionowane osiągnięcia” (s. 9). Recenzentka pisze: „Imponująca współpraca międzynarodowa o zasięgu globalnym – od krajów sąsiednich po Oceaną – dowodzi uznania fachowości dr hab. E. Smyrnovej-Trybulskiej i jej znakomitych kompetencji organizacyjnych i kooperacyjnych” (s. 9).

Podsumowując, prof. dr hab. M. Czerepaniak-Walczak stwierdza, że mimo bardzo obszernego ilościowo dorobku i wysokiego wskaźnika cytowań, stanowi on jedynie materiał informacyjny i metodyczny, pozbawiony głębszego namysłu teoretycznego. Choć pod względem formalnym i w zakresie kierowania projektami i współpracy międzynarodowej dorobek w opinii Recenzentki jest bardzo dobry, to pod względem naukowym nie wnosi on znaczącego wkładu do nauki, a wielokrotne odtwarzanie tych samych publikacji stanowi

poważny przejaw nieetyczności. Stąd też ostateczna opinia prof. dr hab. M. Czerepaniak-Walczak w sprawie wniosku o nadanie tytułu profesora jest negatywna.

Prof. dr hab. Stanisław Juszczyk podkreśla jako walory niektóre aspekty dorobku Kandydatki, w tym: ważność podejmowanej problematyki i skuteczne pozyskiwanie funduszy do projektów badawczych, w tym międzynarodowych. Biorąc pod uwagę aktywny udział w tych projektach, licznych konferencjach krajowych i międzynarodowych oraz liczbę publikacji Recenzent akcentuje znaczne wzbogacenie dorobku w porównaniu do okresu przed habilitacją. Zdaniem prof. dr hab. S. Juszczyka Kandydatka jest naukowcem rozpoznawanym w kraju i zagranicą.

Natomiast przeprowadzona przez Recenzenta analiza merytoryczna i metodologiczna dorobku jest krytyczna. Wskazuje on na brak sformułowanych podstaw teoretycznych e-learningu i wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych, brak spójnego modelu zdalnego kształcenia, powierzchowny obraz analizowanych zjawisk. W odniesieniu do części głównej monografii, zawierającej opis badań pisze: „ważna lektura (...) monografii pozwala na stwierdzenie, że jest ona zbiorem informacji, treści i wyników badań przedstawionych we wcześniejszych publikacjach. A zatem nie jest dziełem nowym, oryginalnym...” (s. 9). Negatywnie ocenia też używanie niewystandaryzowanych narzędzi badawczych i dominację ankiety bez prób wzmocnienia jej triangulacją, co – jak podkreśla – skutkuje niskim poziomem wartości poznawczych badań.

Odnosnie do wszystkich dołączonych do oceny publikacji prof. dr hab. S. Juszczyk wskazuje na brak jasno opisanej koncepcji badań, liczne dane ze skromną interpretacją i brak refleksji Autorki. Reasumując, docenia duży potencjał badawczy widoczny w dorobku i interesujące tematy (s. 10), ale zaznacza, że sposób ich wykorzystania nie osiągnął poziomu wymaganego przy staraniach o tytuł profesora.

W podsumowaniu swojej opinii, podobnie jak prof. M. Czerepaniak-Walczak, prof. dr hab. S. Juszczyk podkreśla znaczący dorobek organizacyjny, dydaktyczny i technologiczny dr hab. E. Smyrnowej-Trybulskiej. Jednak konkluduje, że ta część dorobku „nie idzie w parze z autorską konstrukcją podstaw teoretycznych opisywanych zjawisk lub chociaż ich autorskim modelem, a brak pogłębionej analizy jakościowej uzyskanych wyników (...) nie pozwala mi na sformułowanie wniosku o poparcie Pani dr hab. Eugenii Smyrnowej-Trybulskiej w Jej staraniach o nadanie tytułu profesora nauk społecznych” (s. 10).

Prof. dr hab. Krzysztof Konarzewski, przy opatrzonej pewnymi zastrzeżeniami akceptacji szczegółowych wskaźników osiągnięć, podkreśla przede wszystkim niską umiejętność tworzenia publikacji naukowej przez Kandydatkę. Oceniając główną książkę pisze o „kolażu spostrzeżeń, notatek z lektur, dokumentów i sprawozdań, oraz oderwanych wyników własnych i cudzych badań podanych w niestrawnej polszczyźnie” (s. 4). Nazywa książkę naukowym i edytorskim skandalem (s. 3).

Bardzo nisko ocenia też dorobek Kandydatki pod względem metodologicznym. Badania nad wiedzą studentów na podstawie deklaracji określa jako „obrazę zdrowego rozsądku”, a opinie użytkowników na temat form komputerowo wspomaganego uczenia się wskazuje jako ważne dla projektanta usługi, ale już nie dla nauki. Podkreśla pseudonaukowość narracji w publikacjach Kandydatki i fakt, że nic istotnego nie wnoszą one do nauki.

Chociaż dostrzega – jak pisze – imponującą szczegółową wiedzę dr hab. E. Smyrnowej-Trybulskiej o technicznych aspektach uczenia się wspomaganego komputerowo, jednak uważa ją za ważną jedynie w poradniku dla fachowców.

Jako jedyny z recenzentów nie uznaje za spełniony warunku kierowania projektami badawczymi, gdyż identyfikuje jako wdrożeniowo-dydaktyczne, a funkcje dr hab. E. Smyrnowej-Trybulskiej jako bardziej organizacyjne niż naukowe.

We wniosku końcowym, odnosząc się do czterech wymagań wynikających z Ustawy, niezbędnych dla zdobycia tytułu profesora (tj. posiadanie stopnia doktora habilitowanego, doświadczenie w kierowaniu zespołami badawczymi lub odbycie staży naukowych, promotorstwo w przynajmniej jednym przewodzie doktorskim, osiągnięcia naukowe znacznie

przekraczające wymagania stawiane w postępowaniu habilitacyjnym), prof. dr hab. Krzysztof Konarzewski stwierdza, że przez Kandydatkę zostały spełnione jedynie dwa i formułuje konkluzję: „Wśród niespełnionych jest warunek najbardziej diagnostyczny: wniesienie istotnego wkładu w wiedzę naukową, czyli wprowadzenie do obiegu nowych idei teoretycznych i odkrycie nowych faktów. Dlatego nie popieram nadania pani dr hab. Eugenii Smyrnovej-Trybulskiej tytułu profesora w jakiegokolwiek dziedzinie nauki” (s. 7).

Prof. dr hab. Stefan M. Kwiatkowski chwali Kandydatkę za dobrą działalność popularyzatorską i autorskie koncepcje zajęć dydaktycznych. Pod względem ilościowym dorobek dydaktyczny, organizacyjny i naukowy dr E. Smyrnovej-Trybulskiej jest – jak pisze Recenzent – „niezwykle bogaty” (s. 4). Natomiast w ocenie wartości naukowej dorobku formułuje liczne uwagi krytyczne. Podkreśla, że załączone w dokumentacji publikacje zawierają ogólnodostępne informacje na temat zastosowań technologii informacyjno-komunikacyjnych, a wyniki badań mają charakter raczej pilotażowy. Wiele tekstów, z uwagi na ich objętość, od 4 do 8 stron, są jedynie komunikatami, a nie opracowaniami naukowymi. W dużej mierze ich zawartość jest sprawozdaniem z różnych działań organizacyjnych. Mają znaczenie metodyczne, ale ich wartość naukowa jest znikoma (s. 11).

Podobnie Recenzent ocenia monografię, pisząc, że zawiera ona znane od dawna charakterystyki ery informacyjnej, zbędne uzasadniania roli technologii, informacje o wdrażaniu e-learningu na Uniwersytecie Śląskim, opisy doświadczeń organizacyjnych Autorki, przytoczenia uprzednio publikowanych badań itp. Treściom (po niezbędnej korekcie językowej i strukturalnej) przypisuje walory dydaktyczne, ale nie naukowe.

Reasumując stwierdza, że „osiągnięcia i dorobek naukowy dr hab. Eugenii Smyrnovej-Trybulskiej mają głównie charakter metodyczny, a przeprowadzone badania mają istotne usterki metodologiczne (...). W tej sytuacji uważam, że dr hab. Eugenia Smyrnova-Trybulska nie spełnia kryteriów określonych w art. 26. Ustawy z dn. 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym (...). Nie spełnia również wymogów art. 227 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku o szkolnictwie wyższym i nauce. Moje stanowisko w sprawie nadania dr hab. Eugenii Smyrnovej-Trybulskiej tytułu profesora nauk społecznych jest negatywna”.

Prof. dr hab. Stefan Mieszalski traktuje dokonania Kandydatki przede wszystkim jako wdrożeniowe lub konsultanckie (s. 1). Podkreśla, że dr hab. Eugenia Smyrnova-Trybulska spełnia warunek dotyczący kierowania zespołem badawczym i uczestnictwa w projektach badawczych. Wysoko ocenia osiągnięcia projektowe i wdrożeniowe Kandydatki oraz fakt odbytych staży w ośrodkach zagranicznych. Wskazuje na aktywne uczestnictwo Kandydatki w wymianie myśli naukowej oraz pełnienie funkcji eksperta, recenzenta i współautora raportów w programach krajowych i międzynarodowych. Podobnie jak trzech pozostałych recenzentów prof. S. Mieszalski pozytywnie ocenia dorobek dydaktyczny i organizacyjny Dr hab. E. Smyrnovej-Trybulskiej.

Natomiast treściowej zawartości książki zarzuca brak teoretycznego ugruntowania i jasne sformułowanego problemu, kompilacyjność podejścia, chaotyczność narracji, wielokrotne powroty do uprzednich wątków, nieczytelność struktury, ogólnikowość analiz i – ogólniej – brak „oryginalnego, zwięzłego logicznego wywodu, który prowadziłby do istotnych pedagogicznie konkluzji”.

Podobnie jak pozostali recenzenci prof. dr hab. Stefan Mieszalski wskazuje krytycznie na przewagę orientacji technologiczno-wdrożeniowej dorobku i nacisk na regulacje prawne w wywodzie zamiast na argumentację naukową. Recenzent docenia wysiłek Autorki w gromadzeniu danych i tworzeniu zestawień, ale zdecydowanie nie zadowala go sposób ich opracowania i wykorzystania. Drugą część książki opisuje jako zbiór cząstkowych ekspertyz, a w jej zawartości dostrzega bardzo spłycone przywoływane teorie psychologiczne, tworzenie list rekomendacji dla nauczycieli i pobieżne wnioski.

Prowadzone przez Kandydatkę badania własne, zdaniem prof. dr hab. S. Mieszalskiego nie spełniają podstawowych standardów metodologicznych (np. poziom wiedzy i kompetencji jest badany ankietą z pytaniami o samoocenę).

Recenzent docenia – jak to określa – „niekwestionowany wysiłek Autorki włożony w dotarcie do źródeł wielu danych i zgromadzenie ich w licznych zestawieniach, jednak lekturze książki towarzyszy wzmagające się poczucie chaosu

W podsumowaniu prof. dr hab. S. Mieszalski podkreśla znikomą wartość poznawczą monografii i niewykraczanie w niej poza aktualny zasób wiedzy pedagogicznej, a nawet wiedzy potocznej.

Praca w jego ocenie jest „w istocie zbiorem cząstkowych, słabo powiązanych opracowań o charakterze ekspertyz, skoncentrowanych głównie na problematyce technologicznej oraz wdrożeniowej przy marginalnym i powierzchownym potraktowaniu problematyki kształcenia”.

W końcowym wniosku prof. dr hab. S. Mieszalski pisze: „Spośród warunków opisanych w art. 26 ustawy z dnia 14 marca 2003 dr hab. Eugenia Smyrnova-Trybulska spełnia wszystkie poza jednym, który dotyczy osiągnięcia naukowego znacznie przekraczającego wymagania stosowane w przewodach o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Recenzowana praca nie wnosi do nauk społecznych istotnej wartości poznawczej.”

Podsumowując zawartość pięciu recenzji, Zespół stwierdza, że ciężar uwag krytycznych i jednoznacznie negatywne ostateczne wnioski sformułowane przez Recenzentów, nie daje podstaw do pozytywnej rekomendacji w procedowaniu dr hab. Eugenii Smyrnovej-Trybulskiej o uzyskanie tytułu profesora.

W związku z powyższym Rada Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego podjęła uchwałę o odmowie poparcia wniosku o nadanie dr hab. Eugenii Smyrnovej-Trybulskiej tytułu profesora w dziedzinie NAUK SPOŁECZNYCH.

Dziekan

Dr hab. Tadeusz Dmochowski, profesor nadzwyczajny

DZIEKAN
Wydziału Nauk Społecznych
dr hab. Tadeusz Dmochowski
profesor nadzwyczajny

Pouczenie o możliwości odwołania

Na podstawie art. 27 ust. 6 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. *o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789) stronie przysługuje prawo odwołania się od decyzji Rady Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego do Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych za pośrednictwem właściwej Rady w terminie miesiąca od dnia doręczenia uchwały wraz z uzasadnieniem.